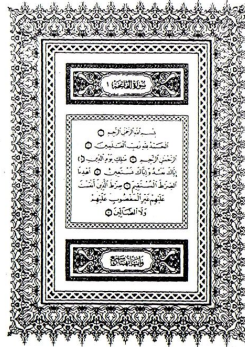

Венцислава Дикова

СВЕЩЕНИЯТ КОРАН: ГЛАВА „ОТКРИВАНЕ“

„ Ние го низпослахме – Коран на арабски, за да проумеете!“ (К12:2)

„ Сура „Откриване“
(„Ал-Фатиха“)

1. В името на Алах, Всемилостивия, Милосърдния!
2. Хвала на Алах – Господа на световете,
3. Всемилостивия, Милосърдния,
4. Владетеля на Съдния ден!
5. Само на Теб служим и Теб за подкрепа зовем.
6. Насочи ни по правия път,
7. Пътя на тези, които си дарил с благодат, а не на (тези), над които тежне гняв, нито на заблудените!“

Думата „Коран“ произлиза от трисъгласния хамзован глагол „кара“, в превод – „чета, прочитам“. Масдарът от този глагол „Ал-кираа’тун“ може да се приеме като аналог на „Ат-талаауатун“, със значение „четене, рецитация на Корана“. Коранът се състои от 114 сури – глави, откъси от Небесната книга, с различна дължина, като в началото на всяка сура е отбелязано къде е низпослана тя за първи път. Всяка сура съдържа различен брой „айети“ – още „стихове“, „откровения“, „знамения“. Коранът е низпослан от Алах в римувана, ритмизирана проза, известна още като „садж“.

Първите коранични откровения Пророкът Мухаммад получава в Мека през 610 г., а оформянето на откровенията в един сборник става едва след неговата смърт по време на управлението на първите халифи.

Свещеният Коран представлява проявление на Божествената мъдрост, вечноживост, едност и единност, рамкирани от 99-те „зрими“ имена на Алах и наличието на още едно, което, обаче остава „скрито“. Коранът започва със сура „Ал-Фатиха“, т.е. сура „Откриване“, сура „Началото“. Тази сура съдържа само седем айета. Произнасянето ѝ преди всяка от петте задължителни дневни молитви е дълг на всеки праведен мюсюлманин. Именно тук се „отпочва“ идеята (коренът на думата „фатаха“ носи значение „откривам“, „открехвам“, „започвам“, „завоювам“) за съществуването на един единствен бог, който е „Господар на всичко съществуващо“, който е милостив и състрадателен и когото хората зоват за помощ и ръководство – „Насочи ни по правия път“ (К1:6) – път, който следват единствено вярващите, изпълнените с добродетел, онези, над които „тегнат“ Божията милост и благодат. Над всички останали ще „тегне“ единствено Божият гняв.

Още първата сура разкрива съществуването само на един Бог, т.е. Богът („Ал-Лаху“ – в арабския език определителният член е предпоставен), който единствен е достоен за възхвала и почит. Тази единственост получава допълнителна окраска в избора на вярващите на един единствен път – „Ас-Сираат“. Терминът, най-често в комбинацията „Ас-Сираату-л-мустикаим“, т.е. „праведен, прав път“ има строго религиозно значение и нито веднъж в Корана не е използван в своята множествена форма, което още веднъж подчертава уникалността на всичко сътворено от Алах. Всичко, което остава извън рамките на този път е осеяно със зло – то е пусто, греховно и над него тегне заблуда. Извън „Ас-Сираат“ се лее единствено Божият гняв! Тук е мястото да се спомене, че в сура „Откриване“ Алах е наречен „Владетелят на Съдния ден“. Според Исляма, съществува само един ден и само една нощ – Денят на Страшния съд („Яуму-л-кияаам“, още – „Яуму-д-диин“) и Нощта на „предопределението“, „могъществото“, „значимостта“ и „почитта“, т.е. „Лейлату-л-кадар“ – нощта, която означава края на Свещения месец Рамадан. През тази нощ Раят се отваря и залива земята със светлина. Тогава всички ангели, начело с Джабраил (Гавраил) слизат на земята, ето защо, по думите на имам Хомейни светците живеят само в един ден и само в една нощ, а именно – Съдният ден и Нощта „Кадар“, чиито владетел е неизбежно Алах.

В сура „Ал-Фатиха“ се появяват още два, събирателни образа – този на праведните и този на заблудените. На праведните Алах предлага помощ и ръководство, заедно със своята благословия и милосърдие. Тези хора Алах ще постави от своята дясна страна в Деня на Страшния съд и ще нарече свои „приятели“. На тези хора е обещан живот в Рая. В Корана те са обозначени като „ал-му’мин“, т.е. „вярващите“.

„Праведността е у онзи, който вярва в Алах и в Сетния ден, и в ангелите, и в писанието, и в пророците, и раздава от своя имот, въпреки любовта си към Него, на роднините и сираците, и на нуждаещите се, и на пътника (в неволя), и на просящите, и за освобождаване на робите, и отслужва молитвата, и дава милостинята 'закат'...“ (К2: 177)

„Той е Вечноживия. Няма друг Бог освен Него, затова Него зовете, предани Нему в религията! Слава на Алах, Господа на световете! Кажете: „Забранено ми бе да служа на онези, които вие зовете вместо Алах, след като при мен дойдоха ясните знаци от моя Господ. И ми бе повелено да се отдам на Господа на световете.“ (К40: 65–6)

Това са и онези, които не бива в никакъв случай да „съдружават“ Алах с други, защото Алах е единен и единствен. Той няма „партньори“ („Шуракаа“) в своето господстване. Именно в това твърдение се корени и най-големият грях според Исляма – боготворенето на нещо различно от „Богът“ или боготворенето на нещо друго, паралелно съществуващо с Него. Не без причина твърдим, че Ислямът се крепи на пет основни стълба на вярата, а именно- „Ash- Shahada“ („изповядване/засвидетелстване на вярата“), „Az- Zakat“ („законната милостиня“), „As- Saum“ („постът/по време на Рамадан“) и „Al-Hadj“ („поклонението в Мека“). Именно първият стълб на религията „Ash-Shahada“ представлява „заявяване“, изповядване и обвързване с идеята за съществуването на един единствен бог, чрез изричане на фразата:

„Ла Илах илаа Алах уа Мухаммад расулу-л-Лахи“, т.е. „Няма друг Бог освен Алах и Мохамед е неговият Пророк“. А изначалната семантика на термина „Islaam“ е точно тази – „себеотдаването на идеята и вярата в съществуването на един единствен Бог“, „отдаване“ и „заявяване“ на покорство и примирение пред този Бог. Думата „ислям“ произлиза от същия корен, като думите „sallama bi“ („признавам, допускам“, Б.а. – „единността и единствеността на Алах“) и „silm/ salaam“ – „мир, спокойствие, сигурност“, т.е. онова, което Алах предлага на правоверните, на онези, които му заявяват своето покорство.

От другата Му страна стоят Божиите врагове, т.е. „невярващите“ („al-kaafir“). Всички те, с постъпките си и „не-избирането“ на „As-Siraat“ („правия път“) или „отклонението“ от този път, незабавно се превръщат в мишена на божия гняв („Аллах е враг на неверниците“, K2: 98). Но въпреки това, Аллах е Всемилолюбив и Милосърден („Аллаху-р-рахмаану-р-рахиим“), ето защо дори онзи, който вече се е отклонил веднъж от „Правия път“, може да получи шанс да се върне на него с помощта на Божието водачество, което може да има и човешко проявление, например чрез някои от Божиите посланици и пророци изпратени от Аллах на земята.

„Аллах облагодетелства вярващите, когато измежду тях самите им проводи Пратеник, който им чете Неговите знамения и ги пречиства, и ги учи на Писанието и на мъдростта, въпреки че преди (б.а., Доислямският период) бяха в явна заблуда“.

Но неминуемо след това онези, до които е достигнало това водачество трябва да се разкаят за злодеянията си. Човешкото разкаяние за сетен път се съпровожда от всеопрощаващото божие милосърдие (K7: 153). Изобщо идеята за низпославането на Свещения Коран се извежда като „сътворяване“ на чудо, където всяко „знамение“ (т.е. „айет“) всъщност представлява свръчовешка проява на Божията воля, милост, мъдрост и милосърдие, което за сетен път потвърждава Неговото всемогъщество. И ако в преводния си вариант „Ал-Фатиха“ може да бъде тълкувана като „Откриване“, бих искала да окачества това „откриване“ като „разгадаване“, „осъзнаване“ и „приемане“ на скритата Божествена сила, като „избор“ на всеки човек да поеме по „правия“ и „добрия“ път, по пътя на верската търпимост, обичта, мирното съжителство между хората, отхвърлянето на агресията (освен в случаи, когато тя е породена от агресия), грижата за невръстните деца, възрастните родители, сираците, вдовиците и клетниците, защото всичко, което проповядва Ислямът и неговата Свещена книга се свежда до три основни принципа – вяра, добродетелност и подчинение пред Аллах, а „отдаването“, „откриването“ към вярата е доброволен акт и поемането по „правия път“, водещ към „Градините“ (т.е. към Рая), е акт на добра воля и индивидуален избор на всеки отделен човек, защото „Няма принуждение в религията“ (K2: 256).

ИЗТОЧНИЦИ

1. **Свещеният Коран.** Превод, проф. Цветан Теофанов.
2. **Кук, М.** Коранът. София, 2004.